

A magyarság vezéreihez*

Quod bonum, felix, instum sit ...

Arad, szept. 1. Sokáig tusakodtam, van-e jogom, hogy nyílt levéllel forduljak a magyar kisebbségi politika különböző csoportjainak vagy árnyalatainak vezéreihez? Nem igénytelenségem tudata tartóztatott, hiszen a kisebbségi nyomorban a jelentéktelen szavának is van nyomatéka, hanem az a keserű tudat, hogy a politikai kezdeményezéseimet komor fátum keresztezi, s talán már a jóhiszeműség sovány kísérete is elpártolt tőlem. Tiszta elemekből kovácsolt eszméim csak pillanatokig világítottak, mint a rakéták, de nem tudtak úgy gyújtani, mint a hívogató tűz. A tusának az lett a vége, hogy a súlyos pillanat lélektani kényszerének engedelmesskedek. Úgy érzem, kötelességem a nehéz helyzetben háborgó történeti raptusnak engedelmesskedni. A szónak, mely tetteket akar felrázni, el kell hangzania, hátha tevékeny visszhangot ver abban a távolban, amelyet a kétség gyötrő pillanataiban sívó pusztaságnak képzelek. Rövid kívánok lenni, már csak az Ellenzék lakonikus erejére való tekintettel is. Komor kisebbségi életünk szelleméhez is talál a magatartás határozott és dísztelen szűkszavúsága. Tömören szólva aggasztónak találok a magyar kisebbségi politika állapotát. Mintha kezdettől fogva hibás lett volna elgondolása és kifejezési módja. Az első évek kényszerű passzivitásában nem mutattunk elég hősiséget és önfeláldozást. A korai aktivitásban elegendő szervezettséget, kitartást és bölcsességet. A Magyar Párt nem tudta készen, türelmesen, áldozatosan megrendíteni tömegei lelkiületét, és mintha tömege egyre jobban távolodna tőlük. Az érdektelenség, közöny folyton növekszik, az önszegély és általános vitalitás meredeken zuhan alá. Szétállón átmentett erőink java hamvába hull. Nemcsak a hatalom borzasztó súlya, hanem az összetartás bomlása is napról napra fokozza sorvadásunkat. Önként kell bezárnunk iskoláinkat. Üzletek, műhelyek, pénzügyintézetek pusztulnak el, újságok némulnak el. Az egyén vonaglik. A hajtó hős elpárologott, régi politikai és felekezeti hibáink kisszerű torzsalkodásai képviselik a hamis élénkséget. Mikor Genfben mentünk, nem a szenvedés tragikus fenségével jelentünk meg, mikor Bukarestbe hívtak, ügyetlenül botorkáltunk oda. Képesek voltunk csak átmeneti hatalommal és színpadi fegyverekkel díszített hamis hősökkel összeölelkezni, de elmulasztottuk a kölcsönös bizalom és okos megértés szellemében megnyerni a román politikai hatalom igazi akrobatáit. Jobb kezünket adtuk a balkéznek és az ellenzéki gyöngeséget szegeztük a lenyűgöző erő vasfala elé. Rendszerünk volt a kisszerű párharc folytatása, az igazi szervezettség elodázása, az egyéni önzés akaratlan sugalmazása a szellemi és anyagi mozgósítás henyeségével, a politikai bakklövések kínos szenvedélye. De terméketlen volna most minderről tovább perelni. A főbenjáró gond abban van, hogy újrakezdjük, amit rosszul és ezért balsikerrel csináltunk.

Újra kell kezdenünk, mint a birkózónak, akit még nem bírtak le véglegesen, és talpraszökök, hogy friss védelemre kelljen. Soha talán kedvezőbb időpont nem volt az átcsoportosításra, soha a termékenyebb felbuzdulásra. A belpolitikában egyre nagyobb tisztulás mutatkozik a kisebbségi problémák felfogása tekintetében. Románia belső nyugalma és külpolitikai helyzete egyaránt követeli a kisebbségi kérdés nyugvópontra juttatását. Ez a rendezés a nyugalom, biztonság, hitel, építés, megerősödés egyik alapvető feltétele. Az amerikai követelménynek a múlt őszön való megnyilatkozásától kezdve a legutóbbi interparlamentáris gyűlésig egyre hatályosabban előtérbe lépett a kisebbségek megnyugtatásának grandiózus érdeke. Kitérni nem lehet többé, annál kevésbé, mert éppen Romániának volt alkalma kritikus pillanatokban megállapítani és elismerni, saját törzse egy részének rovására is, hogy a kisebbségek szolidaritása és lojalitása a sorsukká lett új helyzettel szemben szinte meszeszerűen nagy és fokozott. Sajnos, még észrevehetően konkrét rendelkezésekben nem tapasztaljuk a természetes követelményeket, mert úgy látszik, még mindig inkább számítanak a kisebbségek hibáira, mint erényeire. De a kisebbségi törvény napirendre jutása el fogja dönteni a lappangó húzódozást. Ennek e törvénynek a nemzetközi megállapodások szellemében és a kisebbségekkel való megegyezés útján becsületes megalkotása a mostani kormánynak mellőzhetetlen kötelessége, belső és külső hitelének polaris feltétele. Ha kijátszás volna a célja vagy megvalósulása nem történne meg, jóvátehetetlen erkölcsi csapást, nem kívánt kötelességet zúdítana mindenkire. A végzetes tragédiák felébresztése igazi ellentétben van az idővel.

Az óriási jelentőségű állomáson a kisebbségeknek imponáló jelentőséget kell képviselniük. Az egyes csoportok menetelhetek eddig külön oszlopokban, de a cél előtt csak egyesülten vonulhatnak fel. Meg vannak-e a biztosítékok erre a mi oldalunkon? A nagy felelősség parancsából azt kell mondanom, hogy nincsenek meg. A lelkiismeretes vizsgálat csak azt állapíthatja meg, hogy a magyarság éppen e fontos pillanat küszöbén részekre szakadóban van.

Differenciálódik, amikor össze kellene fognia és mikor életbevágó érdekek igazán nem követelik még a különböző utakra való elbúcsúztatást. Nekem az egységes, demokratikus magyar párt a vezérlő eszmém. Nincs most idő ennek bővebb megindoklására. De ki kell jelentenem, hogy viszont nem ítélném éppen tragikusnak, ha több magyar párt volna, nyíltan és régtől fogva is meg vagyok győződve, hogy a sarkalatos kisebbségi kérdések megoldása után bekövetkezik majd a feleslegessé váló pártegység felszámolása. Ámde most súlyos baj volna a több magyar párt, és így erők elvonása a közös nagy munkától. És mégis, a kedvezőtlen folyamat már megkezdte morajlását. A néppárt ki akarja bontani zászlaját. Földműves párt ideája is kavarog. A kereskedők szervezkedése nem pártmozgalom ugyan, de könnyen azzá válhat. A reformcsoport keserűsége és elégedetlensége súlyos és jogos.

Kérdem a magyarság különböző csoportjainak kiváló vezéreit, nem volna-e helyes, bölcs és nagyszerű még egyszer, halálos komolysággal megkeresni a közös érdekek lehetőségét, és összefogni minden magyar erőparányt? Az okos és termékeny demokrácia alapján, minden réteg égető követelményeit összeegyeztetve, a mindent átfogó szerveket elveinek megállapításával, személyi garanciák biztosításával és kölcsönös jóakarattal bizonyára meg lehet kötni a treuga deit, és véget vetni a már egyes pontokon nyílt, másutt még lappangó magyar polgárháborúnak. Talán a nagy feladat küszöbén el lehet földelni a régi sérelmeket, és hatalmas akarattal fölszítani, aztán egyesíteni az egész, igazi, legkisebb gyökérszálban is pihenő magyar erőt? Röviden előterjesztem indítványomat: Üljön le a zöld asztalhoz jótét lélekkel Bethlen György a Magyar Párt elnöke táborkarával, Bernády György a reformisták barátja, Bárdos Péter a kisgazdák szószólója, Kós Károly a néppártiak lelke, Kun Richárd a kereskedők vezére, Orbán Balázs a disszidensek képviselője, Weiss Sándor a szellemi munkások, Zima Tibor az iparosok nevében. Keressék meg a megnyugtató és egyesítő kibontakozás útját, ha még lehetséges. De ezt az utolsó próbát meg kell kísérelni. Ezt parancsolja mindannyiunknak szigorú hivatása, amit a kisebbségi sors életünkbe írt. Ha nem sikerül, a végzetes felelősség is egyaránt mindannyiunkat kötelez. A közlelkiismerethez fordulok: ébredjen és cselekedjen, amíg el nem késünk. Úgy érzem, az egész egyetemünkre néz, a velőkgig ható pillantással a történelem könyörtelen szelleme. Cselekedjünk úgy, hogy bátran és nyugodtan nézhessünk vissza szűrő szemébe.

* Forrás: Ellenzék, 1927. szeptember 4. 1. o.

- [Horváth Réka - Veress Emőd: Regionális politika és területfejlesztés Romániában](#)
- [Bodó Barna: Régió és politika](#)
- [Hajdó Csaba: A román regionális politika reformja: lehetőségek és kihívások - Reflexió Horváth Réka és Veress Emőd tanulmányára -](#)
- [Horváth Gyula: Területi fejlődés és regionalizmus - Hozzászólás Horváth Réka-Veress Emőd tanulmányához -](#)
- [Kolumbán Gábor: A román regionalizmus paradoxona](#)
- [Nemes Nagy József: Regionális fejlődés, regionális politika](#)
- [Pálné Kovács Ilona: Gondolatok Horváth Réka és Veress Emőd *Regionális politika és területfejlesztés Romániában* c. tanulmánya ürügyén](#)
- [Perger Éva: Gondolatok Horváth Réka - Veress Emőd: Regionális politika és területfejlesztés Romániában című tanulmánya kapcsán](#)
- [Vincze Mária: Sötétben tapogatózunk?](#)
- [Regionális és helyi dimenziók Európában](#)
- [Románia állásfoglalása 21. fejezet: Regionális politika és a strukturális eszközrendszer koordinációja](#)
- [Helyzetfeltáró jelentés a helyi és regionális demokrácia helyzetéről Romániában](#)
- [György Béla: Reformmozgalom a romániai Országos Magyar Pártban \(1926-1927\)](#)
- [A Magyar Párt igen tisztelt Elnökségének](#)
- [Az Elnöki Tanács kommunikéje az emlékiratról](#)
- [Krenner Miklós a reformcsoport céljairól](#)
- [Nagyságos Krenner Miklós Úrnak](#)
- [Dr. Kecskeméthy István nyilatkozata a Krenner-csoportról, a pártegységről és a Magyar Párt mai vezetőségéről*](#)
- [Krenner Miklós megállapítja, hogy a reformcsoport kiegyenlítő munkáját mindenben meghiúsították](#)
- [Krenner Miklós: A magyarság vezéreihöz](#)
- [Michael Hechter: A nacionalizmus megfékezése](#)
- [Sorbán Angella - Nagy Kata: Merre haladt a romániai magyar társadalom az elmúlt tizenkét évben?](#)
- [Bakk Miklós - Horváth Andor - Salat Levente: Az RMDSZ 2003-ban - útkeresés integrációs határpontokon](#)
- [Benedek Gyula: Az asszimilációról mint statisztikus](#)
- [Kiss Tamás: A szocialista típusú modernizáció és hetednapot ünneplő adventista vállalkozók](#)

- Szabó Máté: Civil társadalom - globalizáció - regionalizmus
- Gerencsér Balázs: Kisebbségpolitikai rendszerváltozás Magyarországon- Gondolatok Győri Szabó Róbert írása l kapcsán -
- Székely Tünde: A civil szféra és a politikai szféra fogalmainak viszonya a gondolkodás történetében és a különböző európai társadalmakban

(c) Jakabffy Elemér Alapítvány, Media Index Egyesület 1999-2004
Impresszum | Médiaajánlat | Adatvédelmi záradék